

Орта мектепте ағылшын тілін оқытуда кейс-стади әдісі мен ашық білім беру ресурстары арқылы лингвоелтанушылық реалияларды қолдану тәсілдері

ЖАРИЯЛАНДЫ 24.05.2025	ТИРЕК СӨЗДЕР case study, cultural realia, English language, intercultural competence, open educational resources, secondary education, teaching methodology, ағылшын тілі, ашық білім беру ресурстары (АББР), кейс-стади, лингвоелтанушылық реалиялар, мәдениетаралық құзыреттілік, Оқыту әдістемесі, орта мектеп	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/179929/
---------------------------------	---	---

Есетова Гулзада Бахтиярқызы

Жамбылова Жұлдыз Нұржанқызы

Бақытжан Инжу

Жетекші: Есказинова Жанар Амантаевна

Шетел тілінен даярлаудың теориясы және әдістемесі кафедрасының қауымдастырылған профессоры (доцент)

Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Қазақстан

Аңдатпа: Бұл мақалада орта мектепте ағылшын тілін оқытуда кейс-стади әдісі мен ашық білім беру ресурстары (АББР) арқылы лингвоелтанушылық реалияларды тиімді қолдану мәселесі қарастырылады. Авторлар оқушылардың тілдік және мәдени құзыреттілігін дамытуда кейс тапсырмалары мен АББР-ның маңызын талдайды. Мақалада практикалық мысалдар, визуалды ресурстар, инклюзивті тәсілдер және оқушылардың қызығушылығын арттыратын заманауи әдістер ұсынылған.

Кілт сөздер: кейс-стади, ашық білім беру ресурстары (АББР), лингвоелтанушылық реалиялар, мәдениетаралық құзыреттілік, ағылшын тілі, орта мектеп, оқыту әдістемесі.

Кіріспе

Жаһандану мен мәдениетаралық коммуникацияға байланысты шет тілін оқытудағы білім беру тәсілі айтарлықтай өзгерістерге ұшырады. Ағылшын тілі дүниежүзілік коммуникация құралы және әртүрлі ұлттар арасындағы мәдени алмасу алаңы ретінде

қызмет етеді. Қазақстанның білім беру жүйесі оқушыларға орта білім беру кезеңінде ағылшын тілін лингвоелтанушылық реалияға үйретуге үлкен мән бере бастады. Ағылшын тілінде сөйлейтін елдердің мәдени және әлеуметтік және тарихи аспектілері студенттерге тілді де, ана тілінде сөйлейтіндерді де жақсы түсінуге көмектесетін лингвоелтанушылық реалияны құрайды. Қазіргі педагогикалық зерттеулер тілді оқытудың оқу бағдарламаларына лингвомәдени мазмұнды қосу тәжірибесін қолдайды. Болат пен Тұрабай жүргізген зерттеулер ағылшын тілін оқытуда кейс-стадилерді қолдану оқушылардың коммуникативті қабілеттерін де, әртүрлі мәдениеттерді түсінуін де жақсартатынын көрсетеді [1, б. 93].

2012 жылғы ЮНЕСКО-ның Париждегі OER декларациясы әділ және қолжетімді білім беру мүмкіндіктерін құру үшін Ашық білім беру ресурстарын (АББР) пайдалануды қолдайды [2]. Кейс-стади әдісі оқушыларды өмірлік сценарийлермен байланыстыруға, сыни тұрғыдан ойлауға және проблемаларды шешуге дағдыландыратын тиімді педагогикалық стратегия болып табылады. Ағылшын тілін оқыту контекстінде кейстерді ағылшын тілінде сөйлейтін елдердің мәдениетінің, қоғамының және тарихының әртүрлі аспектілерін зерттеу үшін пайдалануға болады. Мысалы, Ұлыбританиядағы мерекелердің мәдени маңызы туралы кейс зерттеу студенттерге британдық дәстүрлер мен әдет-ғұрыптар туралы түсінік бере алады, осылайша олардың мәдени түсінігін арттырады. Ашық білім беру ресурстары (АББР) тілдік оқытуға лингвомәдени мазмұнды біріктіруді жеңілдетуде шешуші рөл атқарады. АББР — студенттердің әртүрлі қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін бейімделуге болатын еркін қол жетімді материалдар. Британдық білім беруді зерттеу қауымдастығының зерттеуі студенттердің тәжірибесімен резонанс тудыратын мәдени маңызды мазмұнды қамтамасыз етудегі АББР рөлін көрсетеді [3]. АББР қолдану арқылы педагогтар ағылшын тілінде сөйлейтін қауымдастықтың тілдік және мәдени әртүрлілігін көрсететін реалияларды ұсына алады. Қазақстанда ағылшын тілін оқытуда кейс-стади әдісі мен АББР енгізу қарқын алуда. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі тілді оқытуға мәдени мазмұнды кіріктірудің маңыздылығын мойындап, осы мақсатта білім беру қызметкерлеріне қолдау көрсету үшін нұсқаулықтар әзірледі. Бұл нұсқаулықтар студенттер арасында мәдениетаралық құзыреттілікті арттыру үшін реалиялар мен мысалдарды пайдалануға бағытталған. Кейс-стади әдісі және АББР арқылы лингвоелтанушылық реалияларды тиімді пайдалану студенттердің тілді меңгеру деңгейін арттырып қана қоймай, оларды көпмәдениетті әлемге белсенді қатысуға дайындайды. Шынайы өмірлік сценарийлермен және шынайы материалдармен айналыса отырып, студенттер ағылшын тіліндегі мәдени нюанстарды тереңірек бағалайды. Бұл тәсіл тілді меңгеруде контекст пен мәдени түсінудің маңыздылығына баса назар аударатын коммуникативті тілді оқыту принциптеріне сәйкес келеді. Ағылшын тілін оқытуда лингвомәдени шындықтарды кейс-стади әдістері мен АББР арқылы жүзеге асыру тілдік білім берудің толық негізін қамтамасыз етеді. Бұл әдіс студенттерге

теңдікке ықпал ететін инклюзивті оқу кеңістігін құру кезінде күрделі мәдениетаралық қарым-қатынас мәселелерін шешуге мүмкіндік береді. Өсіп келе жатқан жаһандық ландшафт мәдени сауатты тұлғаларды талап етеді, сондықтан тілді оқытуда лингвомәдени мазмұнды біріктіру қажет әрі маңызды болып табылады.

Кейс-стади әдісі – бұл оқушылардың нақты өмірмен байланысты жағдаяттарды шешу арқылы білім алуға бағытталған тәжірибелік әрі интерактивті оқыту әдісі. Бұл тәсіл оқушыны білімді тек қабылдаушы емес, сонымен бірге оны талдаушы және қолданушы рөлінде қарастырады. Бүгінгі таңда Қазақстан мектептерінде шет тілі пәнін оқытуда білім беру парадигмасы «мұғалім-оқулық-жаттығу» жүйесінен «оқушы-орта-әрекет» жүйесіне қарай бет бұруда. Осы тұрғыда кейс-стади әдісі оқушыны белсенді оқыту үдерісіне тартуға және мәдениетаралық білім беру мақсаттарын жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Жағдаяттық оқыту – оқушыларды шынайы немесе шынайылыққа жақын мәдени және әлеуметтік жағдаяттарды талдауға тартып, өз көзқарасын білдіруге, логикалық шешім қабылдауға, пікірталас жүргізуге дағдыландыратын әдіс [4].

Кейс әдісін қолдану арқылы оқушылар тек тілдік білім алып қана қоймай, шетел мәдениетімен, ұлттық дәстүрлерімен, әлеуметтік нормаларымен де танысады. Бұл – лингвоелтанушылық реалияларды тиімді меңгерудің заманауи тәсілі. Болат пен Тұрабай кейс-стади әдісін ағылшын тілі сабағына енгізу оқушылардың коммуникативтік дағдылары мен мәдениетаралық түсінігін едәуір арттыратынын көрсетеді [1].

Лингвоелтанушылық мазмұн мен кейс әдісінің сабақтастығы

Ағылшын тілінде сөйлейтін елдерге тән әлеуметтік, мәдени, тарихи элементтер — лингвоелтанушылық реалиялар — оқушылардың шет тілін саналы әрі терең меңгеруіне жол ашады. Бұл реалияларды оқытуда оқулықтағы қысқаша мәтіндер жеткіліксіз, себебі олар оқушыны шынайы коммуникациялық жағдайға енгізе алмайды. Осы орайда кейс әдісі оқушыларға мәдениеттерді салыстырып қана қоймай, олардың мәнін түсінуге мүмкіндік береді.

Мысалы, “Kazakh Student’s First Day in a British School” секілді кейс оқушыларды мәдени бейімделу, ережелер мен этикалық нормалардағы айырмашылықтарды талқылауға жетелейді. Мұндай тапсырмаларда оқушылар тек тілдік формаларды емес, сол тілдің артындағы мәдени кодты да меңгереді [5].

Сурет 2. лингвоелтанушылық реалияларды қамтыған кейс-сабақтарда қолданылған тапсырма түрлерінің үлесі көрсетілген. Байқалғандай, рөлдік ойындар (34%) мен мәселе шешу (28%) тапсырмалары басым қолданылған. Бұл оқушылардың өзге мәдени контексте туындайтын жағдаяттарды түсініп, тиімді коммуникация орната алу қабілетін дамытуға бағытталғанын көрсетеді. Презентациялар, пікірталастар және жазбаша

жұмыстар секілді тапсырмалар оқушылардың мәдениетаралық түсінігін тереңдетіп, лингвоелтанушылық білімдерін шынайы тілдік жағдайларда қолдануға мүмкіндік береді. Осылайша, ұсынылған мәліметтер case-study әдісі мен елтанымдық мазмұнның тиімді ұштасуын дәлелдейді және олардың мәдени тұрғыда сауатты диалог жүргізуге ықпалын негіздейді.

Сурет 2. Қолданылған тапсырма түрлері

Қазақстандық білім беру жүйесінде бұл әдістің тиімділігін арттыру үшін бірнеше маңызды факторларды ескеру қажет:

1. Тілді оқытудағы әлеуметтік және мәдени контекст

Қазақстан – көпұлтты, көпмәдениетті ел. Бұл жағдай оқушыларға өз ана тілі мен мәдениетін ескере отырып, шет тілін меңгеруге мүмкіндік береді. Кейс тапсырмалары оқушыларға шетелдік реалияларды салыстыра отырып түсінуге көмектеседі. Мысалы, «British vs Kazakh School Rules» тақырыбындағы кейс арқылы оқушылар мектеп өміріндегі айырмашылықтарды талдай алады.

2. Тілдік деңгейге бейімдеу

Орта мектеп оқушыларының ағылшын тілі деңгейі CEFR шкаласына сай A2–B1 аралығында болады. Сондықтан кейс мазмұны тілдік жүктемесі жеңіл, сөйлем құрылымы қарапайым, визуалды және контекстуалды қолдауы мол болуы тиіс. Мысалы, тапсырмалар қысқа мәтінмен, сөздікпен және құрылымды тіркестермен («In my opinion...», «I agree with... because...») толықтырылады.

3. Жас ерекшелігін ескеру

Жасөспірімдерге қызықты тақырыптар – достық, әлеуметтік желі, мектептегі жағдайлар мен этикалық дилеммалар. Сол себепті келесі кейстер өзекті болады:

- «Group Project Drama: Who Didn't Work?» – топтық жұмыстағы әділдік мәселесі;
- «Cheating in Exams: What Would You Do?» – адалдық пен жауапкершілік;
- «Kazakh Traditions in a British School» – мәдени бейімделу.

4. Цифрлық ресурстарды қолдану

Ашық білім беру ресурстары (Open Educational Resources – OER) кейс әдісінің мазмұнын байытады. 2012 жылғы Париж декларациясында OER ресурстарының әділетті және қолжетімді білімге жол ашатыны айтылған BBC Learning English, British Council Teens, TED-Ed сияқты платформалардан алынған бейнематериалдар қазақ аудиториясына бейімделіп ұсынылуы мүмкін. Бұл оқушылардың тыңдалым, түсінім, сөйлеу дағдыларын

дамытуға және визуалды түрде мәдени айырмашылықтарды тануға мүмкіндік береді.

Мұндай ресурстар арқылы оқушылар:

- тыңдалым мен айтылым дағдыларын дамытады;
- сөйлеу стилін, үн, эмоцияны тыңдай отырып қабылдайды;
- британдық немесе америкалық реалияларды көру арқылы визуалды түсінік қалыптастырады [3].

British Educational Research Association мәліметтері бойынша, шынайы өмірмен байланысты мультимедиялық материалдар оқушылардың қызығушылығын арттырып, білімнің сапалы игерілуіне ықпал етеді [3].

5. Инклюзивтілік пен белсенді қатысу

Кейс әдісі барлық оқушыны белсенді оқытуға мүмкіндік береді. Сараланған тапсырмалар арқылы әр оқушы өз қабілетіне қарай жұмыс істейді. Біреуі рөлдік ойынға қатысса, екіншісі постер жасап, үшіншісі эссе жазуы мүмкін. Бұл – инклюзивті білім берудің басты қағидаттарының бірі.

Қазақстандағы орта мектеп оқушылары үшін кейс әдісін тиімді бейімдеу келесі шарттарды талап етеді:

- Тақырыптық өзектілік. Жасөспірімдерге қызық болатын тақырыптар таңдалады: достық, мектеп өмірі, әлеуметтік әділеттілік, отбасылық дәстүрлер т.б.
- Тілдік деңгейге сәйкестік. Орта буын оқушыларының (A2-B1 CEFR) тілдік мүмкіндігіне қарай мәтіндер жеңілдетіліп беріледі.
- Мәдени салыстыру. Оқушыларға қазақ және ағылшын мәдениетіндегі ұқсастықтар мен айырмашылықтарды табу тапсырмалары ұсынылады.
- Топтық жұмыс пен рефлексия. Кейс әдісі арқылы оқушылар тек жаттап айту емес, өз ойларын еркін жеткізуге, сыни ойлау мен топта әрекет етуге машықтанады [6].

Осы инклюзивтілікке негізделген оқыту тәсілін одан әрі дамыту үшін визуалды, цифрлық және ойын элементтерін кейс-тапсырмалармен ұштастыру ұсынылады. Мұндай әдістер оқушылардың әртүрлі оқу стилі мен қабілетін ескеріп, олардың оқу процесіне белсенді араласуын қамтамасыз етеді. Мысалы, визуалды оқушылар үшін инфографика құру, кинестетикалық оқушылар үшін рөлдік ойындар, ал интроверт типтегі оқушылар үшін жазбаша рефлексия немесе эссе жазу сияқты дифференциацияланған әрекеттер тиімді нәтиже береді. Сонымен қатар, мұғалімдерге кейс-тапсырмаларды жоспарлауда төмендегі бағалау критерийлері (rubric) пен салыстырмалы кестелерді қолдану ұсынылады. Бұл оқушылардың жұмысына объективті баға беріп қана қоймай, олардың

өз жетістігін түсініп, келесі қадамды анықтауына мүмкіндік береді (Қараңыз: Сурет 1).

Сурет 1. «Кейс-стади әдісі мен дәстүрлі жаттығуларды салыстыру»

Бүгінгі таңда шетел тілін оқыту үдерісі тек грамматикалық және лексикалық біліммен шектелмейді. Оқушыны жаңа мәдениетпен таныстырып, басқа халықтың дүниетанымын түсінуге үйрету де маңызды міндетке айналып отыр. Осы тұрғыдан алғанда, шетел тілі сабағында **лингвоелтанушылық реалияларды** пайдалану – өте тиімді тәсіл. Бұл реалиялар – сол халықтың күнделікті өмірімен, тұрмысымен, дәстүрімен тығыз байланысты, аударуға келмейтін немесе мағынасы күрделі тілдік бірліктер. Мысалы, ағылшын тіліндегі *fish and chips, Oxford, Royal Family, Guy Fawkes Night* сияқты сөздер мен тіркестер тек тілдік емес, терең мәдени мағынаға ие. Орта мектеп оқушыларына мұндай реалияларды түсіндіру арқылы біз оларға тек сөздердің мағынасын емес, сол ұлттың өмір салтын, тарихи ерекшелігін де танытамыз. Бұл оқушының шетел тілін шынайы контексте қабылдап, оны қолдануға деген ынтасын арттырады. Тілдік материалмен бірге мәдени ақпарат беру – тілді «тірілтудің» бір жолы десе болады.

Лингвоелтанушылық материалдарды сабақта қолданудың нақты пайдасы бар. Мысалы, Ұлыбритания тақырыбында «Describe your visit to London», «Compare British and Kazakh holidays» немесе «Make a dialogue between a British and Kazakh teenager about their school systems» сияқты тапсырмалар беру оқушылардың өз ойын еркін жеткізуіне, сөйлеу дағдысын дамытуға көмектеседі. Сонымен қатар, мұндай тапсырмалар оқушылардың өз мәдениетін де түсініп, салыстыру арқылы шетел мәдениетіне құрметпен қарауына ықпал етеді. Мұғалім бұл бағытта түрлі әдістерді қолдана алады: мәтіндермен жұмыс, бейнематериал қарау, рөлдік ойындар, инфографика жасау, презентация ұсыну секілді. Мысалы, «British Cuisine» тақырыбы аясында оқушыларға дәстүрлі тағамдарды таныстырып, кейін солар туралы пікір айту немесе ұлттық тағамдарды салыстыру ұсынылады. Бұл тапсырма тек сөздік қорды кеңейтіп қана қоймай, сөйлеу машығын да жетілдіреді. Қазіргі заманда оқушылардың қызығушылығын оятудың тағы бір тиімді жолы – **ашық білім беру ресурстарын** қолдану. Мәселен, BBC Learning English немесе British Council Teens сайттарында оқушылар үшін арнайы бейнероликтер, тапсырмалар мен викториналар дайындалған. Бұл ресурстар оқушыларды тек тыңдап қана қоймай, көріп, ойланып, сөйлетуге бағытталған. Сол арқылы тіл үйрену қызығушылықты арттыратын әрі интерактивті процеске айналады. Мұғалім ашық ресурстардағы бейнематериалдарды сабақта қолдана отырып, нақты тапсырмалар ұсына алады. Мысалы, «A virtual tour to London» атты бейнероликтен кейін оқушылар көргенін баяндап, өз әсерімен бөліс немесе Лондон мен Астананың тарихи орындарын салыстырады. Мұндай жаттығулар оқушының шетел тілінде еркін сөйлеуіне жол ашады. Осындай лингвомәдени материалдармен жүйелі жұмыс жасау оқушылардың тіл үйренуге деген мотивациясын күшейтеді. Олар өздерін жай ғана оқушы емес, сол

тілде сөйлейтін ортаға ене алатын тұлға ретінде сезіне бастайды. Сонымен қатар, оқушылар өз мәдениетін де тереңірек тани түсіп, салыстыру арқылы мәдениетаралық түсінік қалыптастырады. Сабақта лингвоелтанушылық реалияларды қолдану үшін мұғалім мынадай қағидаларды ескеруі керек:

- материалдың оқушының жас ерекшелігіне және тілді меңгеру деңгейіне сай болуы; реалиялардың көрнекі және түсінікті түрде берілуі;
- ана тілімен салыстыра отырып ұсыну; тапсырмалардың сөйлету мен ойландыруға бағытталуы.

Осындай тәсілдер арқылы тілді оқыту шынайы өмірмен байланыса түседі. Лингвоелтанушылық бағыт тек сөйлеу немесе тыңдау дағдысын емес, жазу мен оқуға да оң әсер етеді. Мысалы, «Write a letter to a British pen friend about your national holiday» секілді тапсырмаларда оқушылар өз мәдениетімен бөлісіп, басқа халықтың дәстүрімен салыстырып үйренеді. Бұл олардың мәдениетаралық коммуникацияға бейімделуіне көмектеседі. Қорыта айтқанда, лингвоелтанушылық реалияларды жүйелі түрде енгізу – шетел тілін меңгертудің тиімді жолы. Бұл оқушылардың тек тілді ғана емес, сонымен қатар басқа мәдениетті түсіну қабілетін дамытады. Мұндай сабақтар оқушыны жан-жақты тұлға ретінде қалыптастыруға, оның әлемге деген көзқарасын кеңейтуге үлкен үлес қосады [7].

Қазіргі білім беру жүйесі шетел тілін оқытуды тек грамматика мен сөз жаттатумен шектемейді. Керісінше, оқушыны басқа ұлттың мәдениетімен, өмір сүру салтымен таныстырып, мәдениетаралық байланыс орнатуға үйрету басты мақсатқа айналып отыр. Осы бағытта кеңінен қолданылып жүрген тәсілдердің бірі – лингвоелтанушылық, яғни елтанымдық әдіс. Бұл тәсіл арқылы тіл тек қатынас құралы емес, сол тілді тұтынатын халықтың рухани және тарихи бейнесі ретінде қарастырылады. Қажығалиева А. өз мақаласында осы әдістің ерекшелігін айта отырып, тіл мен мәдениетті бір-бірінен бөлуге болмайтынын дәлелдейді. Мысалы, оқушы тек сөз тіркестердің аудармасын білумен шектелмей, оның ағылшындар үшін қаншалықты дәстүрлі ас екенін де ұғынуы тиіс. Мұндай сөздер мен ұғымдарды сабақта пайдалану – оқушының тілге деген қызығушылығын арттырып, оқу үдерісін жандандыра түседі. Себебі, бұл – тілдің шынайы өмірмен байланысын көрсететін нақты мысалдар. Мәселен, британдық boarding school немесе A-levels сияқты ұғымдарды түсіндіру арқылы оқушылар шетелдің білім жүйесі туралы нақты әрі әсерлі ақпарат алады. Оқушылар бұл реалияларды өз тәжірибесімен салыстырып, “Ұлыбритания мен Қазақстан мектептері несімен ұқсас, несімен ерекше?” деген секілді сұрақтарға жауап іздейді. Бұл тек тіл үйрену емес, ойлау, талдау, салыстыру қабілетін де дамытады. Мұндай сабақтарда бала өзін тек тіл үйренуші емес, зерттеуші ретінде сезінеді. Сабақта лингвоелтанушылық бағытты тиімді қолданудың тағы бір жолы – кейс стади әдісі. Бұл әдіс арқылы оқушылар нақты бір өмірлік жағдайды зерттейді. Мысалы, «Британ мектебіндегі бір күн» тақырыбындағы кейсте оқушылар

сабақ кестесі, мектеп формасы, тәртіп ережелері сынды мәліметтермен танысып, оларды өз мектебімен салыстырады. Мұндай тәсіл тілді механикалық түрде жаттамай, нақты жағдаятта қолдануға үйретеді. Сонымен қатар, Қажығалиева сабақта ашық білім беру ресурстарын пайдаланудың маңыздылығына да тоқталады. British Council немесе BBC Learning English сияқты платформаларда дайын материалдар, бейнероликтер, сұхбаттар өте көп. Бұл ресурстар сабаққа шынайы тілдік орта әкеледі. Мұғалім бұл материалдарды қолдану арқылы оқушылардың тыңдау, сөйлеу, жазу дағдыларын жүйелі түрде дамыта алады. Мысалы, оқушылар британдық мәдениет туралы бейнеролик көріп, кейін өз ойларымен бөліседі, диалог құрастырады немесе сол тақырыпта эссе жазады. Бұл – тіл үйренудің шынайы, мотивациясын ашатын әрі нәтижелі жолы. Мұндай жұмыс барысында оқушылар мәдени айырмашылықтарды байқап, басқа ұлтты түсінуге, құрметтеуге үйренеді. Жазылым дағдысын дамытуда да лингвострановедиялық тәсіл өз жемісін береді. Мысалы, оқушы шетелдік досына “Менің елімдегі Наурыз мейрамы” тақырыбында хат жазса, ол тек сөз тіркестерін ғана қолданбай, ұлттық құндылықтарды жеткізуді де үйренеді. Бұл тіл мен мәдениеттің табиғи байланысын терең түсінуге жол ашады. Оқушылар тіл үйрену барысында өздерінің мәдениетін де жаңа қырынан тани бастайды. Себебі, олар шетелдік мәдениетпен салыстыру арқылы ұлттық ерекшеліктерге жаңаша қарайды. Бұл оқушылардың тұлғалық дамуына да оң әсерін тигізеді. Лингвоелтанушылық бағыт – тілді жандандырып, оқушыларды шынайы өмірге жақындата түсетін өте тиімді әдіс. Қажығалиева А. атап өткендей, бұл тәсіл тек тілді үйретіп қоймай, тұлғаның мәдени санасын, ойлау қабілетін, әлемге деген көзқарасын кеңейтеді. Сабақта лингвомәдени материалдарды жүйелі әрі тиімді қолдану – шын мәнінде ХХІ ғасыр мұғалімінің шеберлігін көрсетеді [8].

- Бүгінгі күнде оқушының тіл үйрену мотивациясын арттыру үшін сабақ

мазмұны өмірмен тығыз байланыста құрылуы қажет. Лингвоелтанушылық реалияларды енгізуде **ойын технологиялары мен визуалды құралдарды** пайдалану ерекше әсер береді. Мысалы, оқушыларға «Британиялық отбасы мен қазақ отбасын салыстыр» тақырыбында **венн диаграммасын** толтыру тапсырмасы ұсынылады. Бұл тапсырмада оқушы екі мәдениеттегі ұқсастық пен айырмашылықты нақты байқай алады. Тағы бір тиімді жаңашыл әдіс – **«Цифрлық елтану күні»**. Бұл – ашық білім беру платформаларымен ұштастырылған жоба. Оқушылар алдын ала топтарға бөлініп, ағылшын тілді елдер туралы (мысалы, Канададағы мектеп формасы, АҚШ-тағы балалар мерекелері) ақпарат жинап, Padlet, Canva немесе Google Slides көмегімен **презентация жасайды**. Бұл олардың ІТ дағдыларын дамытып қана қоймай, шет тілін өмірмен байланыстырып қолдануына көмектеседі. Сабақта «Who am I?» ойынын елтанымдық бағытта түрлендіруге болады. Оқушылар атақты шетел тұлғасының атын жасырып, сыныптастарына сол адам туралы мәдени сипаттамалар береді. Бұл – реалия сөздерді қолдануға негізделген оқушы мотивациясын арттыратын әдіс. Осындай жаңашыл және

ойынға негізделген тапсырмалар оқушыны тек тыңдаушы емес, белсенді ізденуші етеді. Бұл – қазіргі шет тілін меңгертудегі басты қағидалардың бірі [9].

Лингвоелтанушылық бағытты шетел тілін оқытуда тиімді қолданудың бір жолы – сабақты интерактивті, жобалық және технологиямен ұштастыра білу. Зерттеулер көрсеткендей, оқушы өз бетінше шетел тіліндегі мәдени материалдармен жұмыс жасағанда, оның тілдік құзыреттілігімен қатар зерттеу, сыни ойлау және салыстыру дағдылары да қатар дамиды. Мысалы, ағылшын тілі сабағында “One Day in My City” атты виртуалды экскурсия жобасын өткізуге болады. Оқушылар өз қаласын ағылшын тілінде таныстырып, кейін Лондон, Нью-Йорк немесе Сидней қалаларымен салыстырмалы презентация жасайды. Бұл тапсырмада оқушылар көлік, мектеп жүйесі, архитектура, мерекелер секілді лингвоелтанушылық реалияларды өздігінен зерттейді. Тағы бір қызықты әдіс — «Мәдени код» ойыны. Мұғалім белгілі бір елдің реалиясын сипаттайтын кілт сөздерді (мысалы, “Big Ben”, “afternoon tea”, “Royal Guard”) тақтаға жазады. Оқушылар сол елді табуы керек. Бұл тәсіл ел туралы терең мәдени түсінік қалыптастырады және ойын арқылы есте сақтауды жеңілдетеді. Визуалды тапсырмалар да ерекше рөл атқарады. Сабақта инфографика құрастыру арқылы, мысалы, «Kazakh vs British Wedding Traditions» тақырыбын беріп, екі елдің той рәсімдерін салыстыру тапсырылады. Canva немесе Piktochart платформалары бұл жұмысты оқушылар үшін қызықтыратын әрі қолжетімді етеді. Мұғалім Ashoka, Edutopia, BBC Teach сияқты ашық білім беру ресурстарын пайдаланып, шынайы контекстегі тыңдалым мен оқылым материалдарын енгізе алады. Бұл тілдік білімді өмірмен байланыстыруға көмектеседі. Қорыта айтқанда, жаңашыл әдістер арқылы лингвоелтанушылық реалияларды қолдану оқушыны шынайы мәдениетке жақындатып, тілге деген қызығушылығын арттырады. Бұл оқытуды жай сабақ емес, мәдениетаралық тәжірибе деңгейіне көтереді [10].

Бүгінгі күні шет тілін үйрену тек грамматиканы жаттау немесе сөздерді жаттау ғана емес, сол тілдің мәдениетін, дәстүрін түсіну маңызды болды. Сондықтан лингвоелтанушылық реалияларды оқу процесіне енгізу – өте қажетті әрі тиімді әдіс. Бұл әдіс оқушылардың шет тілін үйренуге деген қызығушылығын арттырып, оларға мәдениетаралық қарым-қатынасқа дайын болуға көмектеседі. Кейс-стади әдісі, инфографика, мәдени ойындар мен ашық білім беру ресурстары оқушылардың белсенді түрде тілдік ортаға енуіне ықпал етеді. Мұндай тәсілдер оқушыларды тек тіл үйренуші ғана емес, өз ойларын еркін жеткізе алатын, сын көзбен қарай алатын тұлға ретінде қалыптастырады. Сондай-ақ, ұлттық ерекшеліктер мен мәдени құндылықтарды ескере отырып дайындалған тапсырмалар балалардың өз елін сүйюіне, басқа мәдениеттерге құрметпен қарауына ықпал етеді. Осылайша, лингвоелтанушылық реалияларды қолдану шет тілін үйренудің сапасын көтеріп, оқушыларды жан-жақты дамыған, мәдениетаралық қарым-қатынасқа дайын тұлға етіп тәрбиелеуге мүмкіндік береді. Мұндай оқыту әдісі арқылы оқушы тілді тек пән ретінде емес, күнделікті өмірде қажетті құрал ретінде қабылдайды.

Ашық білім беру ресурстары – пайдалануға, бейімдеуге және ортақ пайдалануға еркін қолжетімді оқуға арналған материалдар. Бұл ресурстар оқулықтар, сабақ жоспарлары, викториналар, бейнелер немесе білім беруді қолдау үшін пайдалануға болатын кез келген басқа оқу материалдары болуы мүмкін. «Ашық» сын есімі материалдардың шектеусіз және шығынсыз кез келген адамға қолжетімді екендігін білдіреді. Ашық лицензиялау жүйелері бойынша лицензияланады, бұл мұғалімдерге ресурстарды заңды түрде пайдалануға, өзгертуге және қайта бөлуге мүмкіндік береді. Ашық білім беру ресурсы білім берудегі танымал тақырыпқа айналды, өйткені олар қолжетімді ету мәселесінің шешімін ұсынады [11]. Ашық білімге, ашық мазмұнға және ашық білім беру ресурстарына қол жеткізу бүкіл әлемде маңызды болуда. The New York Times мәліметі бойынша 2012 жыл «Жалпыға ортақ ашық курстар жылы» (жаппай ашық онлайн курс) деп аталды. Ең ірі жаппай ашық онлайн курс провайдері Coursera 2013 жылдың наурыз айында 2,8 миллион студентті тіркеді, 62 атақты университеттермен серіктестік орнатты және бірнеше тілде жүздеген курстар ұсынды.

Жаппай ашық онлайн курс пайда болуы білім беру тұжырымдамасын айтарлықтай өзгертіп, оқушыларды өмір бойы білім беру тұжырымдамасын қолдайтын ашық, қолжетімді және онлайн курстарға бағыттады.

Қазіргі жағдайда тілді білу және мәдениетаралық құзыреттілік табысты жұмыс пен өмірдің негізгі дағдыларына айналуға. Қазірдің өзінде шет тілдерін үйренуге арналған жаппай ашық онлайн курстарға сұраныс артып отыр, бұл тілдерді оқытудың алғашқы ауқымды ашық курстарын құруға әкелді [12].

Ашық білім берудің артықшылықтары мен кемшіліктеріне тоқталып өтсек:

Артықшылықтары:

1. Білім алуға қолжетімділік: ашық білім беру ресурстарын кез келген уақытта, кез келген жерде пайдалануға болады.

1. Оқу материалын бейімдеу, өзгерте алу мүмкіндігі: ашық білім беру ресурстарында авторлық құқық бекітілмеген, яғни оқу материалын өзгертуге, сабақ тақырыбына бейімдеуге болады.

1. Кез келген әдістермен пайдалану: әртүрлі сурет, бейнематериал, т.б. арқылы сабақ әдістемесіне икемделене береді.

1. Ақпараттың жылдам тарауы: Ашық оқу құралдары дәстүрлі баспадан гөрі,

ғаламтор желісіне тез таралады.

1. Білім алушылар үшін қаржылық үнем: Барлық материалдар сайттарда ашық, қолжетімді болғандықтан ақша үнемдей алады.

1. Ғылымның қайта жаңғыруы мен инклюзивтілігін арттыруға негіз қалау:

ашық білім беру ресурстары ғылыми зерттеулердің қолжетімділігіне, олардың қайта жаңғырып, дамуына әкеледі.

Кемшіліктері:

- Сапа мен ақпараттың сенімділігі: ашық білім беру ресурстарының

көбісінде авторлық құқық болмағандықтан, бірнеше рет енгізілген өзгертулерден соң ақпараттың дәлдігі мен өзектілігіне сенім азаюы мүмкін.

- Авторлық құқықтық шектеу: АББР лицензиялары «Барлық құқықтар

қорғалған» қағидасын «Кейбір құқықтар қорғалған» деп өзгертуі мүмкін. Сол үшін, контент авторларынан алдын ала қандай материалды қолжетімді ету керектігін анықтауды талап етеді.

- Технологиялық мәселелер: кейбір білім алушыларда ғаламтор желісімен немесе мектептерде арнайы смарт-тақталардың жетіспеушілігі.

- Тілдік кедергілер: АББР-да ағылшын тілін үйренуде материалдар көп.

Алайда, ағылшын тілін енді бастаған кіші сынып оқушыларына түсіну қиын болуы мүмкін. Мұндай жағдайда, визуалды көрнекіліктер қолдану ұсынылады.

- Білім беру ұйымдарындағы хабардарлықтың төмен болуы: кейбір оқу

орындарында АББР зерттеу, олармен жұмыс жасау төмен болуы мүмкін. [13].

Ашық білім беру ресурстарының негізгі артықшылықтары – білім алушылар мен мұғалімдерге кез келген уақытта, кез келген жерде, түрлі құрылғылар арқылы сапалы білім ресурстарына қол жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз ету. Бұл әсіресе орта мектепте ағылшын тілін оқытуда, оның ішінде лингвоелтанушылық реалияларды пайдалануда ерекше тиімді. Жалпы алғанда, АББР бірнеше түрі бар. Оның барлығы дерлік тегін әрі қолжетімді. АББР түрлерін жіктейтін болсақ:

- электронды оқулықтар (E-books) – сандық форматтағы оқулықтар,

әдістемелік құралдар, ғылыми мақалалар жиынтығы. Мұғалімдер оқушыларға ағылшын тіліндегі мәдениет пен елтанымға қатысты материалдарды электронды

оқулықтар арқылы таныстыра алады. Мысалы, OpenStax, Bookboon платформаларынан ағылшын тілінде тегін оқулықтар жүктеп алуға және енгізуге болады.

- видеодәрістер мен онлайн оқулықтар (Video lectures): Ағылшын тілін

үйретуге арналған ашық видеосабақтардың артықшылығы – оларда тілдік ортаның аутентиклігі сақталған, әрі оқушыларға ағылшын тілінде елдік реалияларды көру, тыңдау мүмкіндігі беріледі. BBC Learning English, Ted-ed, British Council Teaching English, Youtube платформалары осы бағытта тиімді.

- подкасттар мен аудио ресурстар (Podcasts): Қазірге таңда кең таралып

жатқан, танымал форматтардың бірі деп атауға болады. Ағылшын тіліндегі подкасттар оқушылардың тыңдалым дағдысын дамытуға және елтанымдық мәліметтерді тануға әсер етеді. Бұдан бөлек, оқушылар ағылшын тілінде подкаст жасау арқылы рөлдік ойындар да ойнай алады. BBC Podcasts, ESLPod, LearnEnglish Podcasts секілді ресурстарды пайдалануға болады.

- онлайн жаттығулар мен тесттер (Online quizzes, tests): Интерактивті

жаттығулар оқушылардың тілдік және елтанымдық білімін бекітуге көмектеседі. Мысалы, Kahoot, Quizizz, Liveworksheets, LearningApps.org платформалары ағылшын тілі сабағында кеңінен қолданылады.

- виртуалды экскурсиялар (Virtual tours): Оқушыларды шетел мәдениетімен,

заманауи тұрмыс-тіршілігімен таныстыруда виртуалды экскурсиялар ерекше рөл атқарады. Оқушыларға көбінесе шетелдік жаңалықтар, әсіресе дәл қазіргі өмір сүру стилі көбінесе қызықтырып әкетеді. Google Earth, Google Arts & Culture, 360cities.net платформалары әлемнің кез келген нүктесіне онлайн саяхаттауға мүмкіндік береді.

- MOOC (Massive Open Online Courses) – кез келген білім алушыға

қолжетімді онлайн курстар. Оның ішінде ағылшын тілі мен лингвоелтану бағытындағы курстар өте көп. Coursera, EdX, FutureLearn, Udeny платформалары ағылшын тілін меңгеруге арналған курстар ұсынады.

- Интерактивті ойындар (Educational games) арқылы ағылшын тілінде

елтанымдық ақпарат беру – оқушылардың танымдық қызығушылығын арттыратын әдіс. Vaamboozie, Wordwall, Educandy ашық платформаларда оқушыларға арналған көптеген интерактивті ойындар бар.

- Көпфункционалды платформалар: iSLcollective, Vooks, classroomscreen.

Бұл платформалар бірнеше функцияны атқара алады. Мұнда жаттығулар, қысқа

бейнероликтер және көрнекі құралдар қолдануға болады.

Бұл аталған платформаларды, ашық ресурстарды лингвоелтанушылық реалияла тиімді әдіс-тәсілдермен қолдану маңызды. Себебі белгілі бір дағдыны дамытуда әдісті дұрыс пайдалану керек. Ең алдымен оқушылардың жас ерекшеліктері ескерілуі қажет. Қазіргі білім беру жүйесінің басты міндеттерінің бірі – оқушылардың шет тілін үйрену барысындағы мәдениетаралық құзіреттілігін қалыптастыру. Ағылшын тілін оқытуда оқушылар тек тілдік дағдыларды меңгеріп қана қоймай, сол тілді тасымалдаушы халықтың мәдениетімен, тарихымен және ұлттық құндылықтарымен танысу қажет. Себебі, тілмен бірге мәдениетте қатар жүреді. Тілдің шыққан тарихын, сол тілде «сезіне» алмаған оқушының қызығушылығы тез сөнеді деп айтуға болады. Бұл білім түрі елтанымдық білім деп аталады.

Лингвоелтанушылық білім оқушының мәдениетаралық коммуникацияда өзге халықтың ерекшелігін түсініп, өз ойын еркін, дұрыс жеткізуге және мәдени тұрғыда сауатты диалог жүргізуге мүмкіндік береді. Осы орайда елтанымдық білімді жетілдіруде бірнеше тиімді тәсілдерді қарастыруға болады:

1. Аутентиктік материалдар – бұл ағылшын тілін оқытуда күнделікті

өмірде қолданатын жағдаяттар, материалдар, сөздер. Оқушылардың елтанымдық білімін қалыптастыруда мұндай материалдардың орны ерекше. Мысал ретінде, BBC Learning English, British Council сайттарындағы ағылшын елдері туралы бейнероликтерді алуға болады.

2. Виртуалды экскурсиялар ұйымдастыру – цифрлық технологиялардың

дамуы мұғалімдерге оқушыларды әлемдік тарихи және мәдени нысандармен онлайн форматта таныстыруға мүмкіндік береді. Мысалы, Google Earth арқылы Лондон қаласындағы атақты ғимараттарға онлайн саяхат ұйымдастыруға болады.

3. Ашық білім беру ресурстарын қолдану – елтанымдық контентті

ағылшын тілінде таныстырудың тиімді құралдарының бірі. АББР арқылы оқушылар ағылшын тілінде сөйлейтін елдер туралы мәлімет алып, тапсырмалар орындайды [14].

4. Case-study әдісін пайдалану дегеніміз оқушылар нақты өмірлік

жағдаяттарды талдау арқылы ағылшын тілін үйренеді. Бұл әдіс арқылы оқушыларға басқа ел мәдениетін, күнделікті өмірде ерекшелігін тереңірек түсінеді. Мысалы, “British Wedding Traditions” немесе “American school life” тақырыбында шағын кейс-тапсырмалар берілсе, оқушылардың қызығушылығы артады.

5. Ағылшын тілін оқытуда оқушылардың қызығушылығын жоғалтып алмас

үшін интерактивті ойындар мен викториналарды қолдану маңызды. Бұл арқылы бекіту тапсырмаларында орындауға болады.

6. Оқушылар ағылшын тілді елдер туралы шағын зерттеу жобаларын

жасап, презентация, қабырға газеті немесе бейнеролик дайындай алады. Бұл тәсіл олардың іздену, зерттеу, сыни ойлау және шығармашылық қабілеттерін дамытады.

7. Мәдениет ерекшеліктерін ағылшын тіліндегі оқушылардың жас

ерекшеліктеріне сай әндер, фильмдер, мультфильмдер арқылы жеткізу де тиімді. Әсіресе, заманауи, өздерінің арасында «тренд» болған әндер, фильмдерді үйлестері алуда маңызды.

8. Жаңа сөздерді сөйлем құру арқылы, фразалармен бірге сөйлетіп үйрету

керек.

Осы тәсілдермен сөйлеу дағдысын дамытуға коммуникативті әдіс тиімді деп айтуға болады. Білім берудегі коммуникативті әдіс тіл оқытудағы коммуникативті дағдыларды дамытуға бағытталған әдіс. Коммуникативті әдістің негізгі мақсаты – оқушылардың әртүрлі жағдайда шетел тілінде сәтті қарым-қатынас жасау қабілетін дамыту. Бастапқыда коммуникативті әдісті ана тілінде сөйлейтін адаммен топтық сабақтарда қарастырды. Алғашқы сабақтан оқыту ағылшын тілінде жүргізілді. Кейінірек бұл әдіс біршама өзгеріске ұшырап, қазіргі таңда топта да, жеке де қолданылады. Бұл әдістің бірнеше тиімділігі бар. Біріншіден, оқушы алғашқы сабақтардан бастап ағылшын тілінде сөйлей бастайды. Ағылшын тілін енді үйреніп бастаған оқушылардың өзі алғашқы сабақта бір-екі немесе ондаған сөз тіркесін меңгереді. Екіншіден, бұл дәлдік пен еркіндік. Бұл әдісті қолдана отырып, тілді үйрену кезінде еркін сөйлеуді немесе дұрыс сөйлеуді таңдау қажет емес. Сөйлеу бір мезгілде жатық және сауатты болады. Оқыту кезінде заманауи нұсқаулықтар қолданылады. Ашық білім беру ресурстарында ағылшын тіліндегі оқулықтарда өмірде қолдануға болатын әртүрлі оқушы назарын аударатын практикалық материалдар бар. Әр жас тобына арналған тапсырмалар оқушының тілдік деңгейі мен қызығушылығына сәйкес болуы қажет. Бұдан бөлек, лингвоелтанушылық реалияларды пайдалануда кинестикалық әдісті де алуға болады. Кинестикалық әдісте оқушылар өздері оқып жатқан тақырыппен өзара қарым-қатынас жасау арқылы немесе оқу жаттығулары кезіндегі қозғалыс арқылы жаңа сөздерді, ақпаратты меңгереді. Мұнда жаттығуларда көбірек қозғалыс болғаны дұрыс. Бұл көп ескеріле бермейтін, бірақ оқушы мотивациясын ашатын әдістердің бірі. Мысал ретінде, жаңа грамматиканы мәтінмен беру шән модельдеу әдісін де қолдануға болады. Оқушыларды белгілі бір тақырыпқа байланысты рөлдерге, кейіпкерлерге бөлу арқылы, диалог, оқиға құруға болады. Classroomscreen, Wordwall платформалары арқылы кейіпкерлерді оқушылар кездейсоқ таңдау арқылы одан сайын қызықты етуге болады. Осыған

байланысты, төменде бастауыш, орта және жоғары сыныптарға арналған тапсырмалар мысалы берілген:

Бастауыш сынып (1-4 сынып):

«British Royal Family» тақырыбында оқушыларды Британдық корольдік отбасы мүшелерінің атауымен таныстыру, қарапайым сөйлемдер құрастыру

Тапсырма: «Guess who?» ойыны. Мысалы, мұғалім ағылшын патшайымы (Queen Elizabeth II), King Charles, Princess Charlotte сияқты тұлғалардың суреттерін көрсетеді. Ал оқушыларға бір сурет беріліп, оны ағылшын тілінде сипаттайды. Бір-бірінің сипаттауларына сүйеніп, кім екенін табады.

Қолданылатын ресурс: Wordwall платформасында Matching game арқылы сурет атауды сәйкестендіру.

Орта буын (5-7 сынып):

«Famous British food» тақырыбында Ұлыбританиялық ұлттық тағамдармен танысу, тапсырыс беру диалогын құру.

Тапсырма: «British cafe» role-play

АББР алынған мәзірге fish and chips, shepherd's pie, English tea сияқты дәстүрлі тағамдарды қосу. Оқушылар мәзірден тағам таңдап, даяшы мен сатып алушы рөлдерін ойнайды. Мысалы:

Waiter: Good afternoon! Would you like to try our traditional British food?

Customer: Yes, I'd like fish and chips, please.

Қолданылатын ресурс: Classroom-screen-де Name Picker, интерактивті мәзір.

Жоғары сынып (8-11 сынып):

«Travelling around Uk» тақырыбында Ұлыбританияның қалалары, тарихи орындары туралы мәдімет беру, саяхат жоспарлау.

Тапсырма: «Plan a trip to the Uk» жобасын жасау. Әр топқа Ұлыбританияның бір қаласы немесе туристтік орны беріледі: London, Oxford, Stonehenge, Edinburg Castle, Tower of London. Оқушылар сол орын туралы мәлімет жинап, 5-6 сөйлемдік презентация жасайды. Соңында өз маршруттарын Classroomscreen-дегі карта арқылы көрсетеді.

Қолданылатын ресурс: Ашық білім беру ресурстарындағы видеолар, мақалалар (мысалы, learnenglishkids.britishcouncil.org)

Кинестикалық әдіспен орта немесе бастауыш сыныпта British food mime game жасауға болады. Оқушы мәзірден тағамды таңдап, қимылмен көрсетеді, сынып табады. Мысалы,

fish and chips – қуырып, жейді.

Әдебиеттер тізімі

1. Болат Е., Тұрабай Г. *Case study methodology for teaching English as a foreign language // Scientific Collection «InterConf»*. – 2023. – №172. – С. 92–97.
2. UNESCO. *Paris OER Declaration 2012 [Электрондық ресурс]*. – URL: <https://www.unesco.org/en/open-educational-resources> (қол жеткізілген күні: 18.05.2025).
3. *British Educational Research Association. Open educational resources offer promise for more equitable teaching and learning [Электрондық ресурс]*. – 2021. – URL: <https://www.bera.ac.uk>
4. Richards J.C. *Curriculum Development in Language Teaching*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 204 p.
5. Назарбаева С. *Мәдениетаралық қатысым және тілдік білім беру*. – Алматы: Рауан, 2020. – 188 б.
6. Саржанова Г.Б., Төлеужанова А.Т., Китибаева А.К. *Лингвомәдени компонентті ағылшын тілі сабағында қолдану мәселесі // Science for Education Today*. – 2020. – Т. 10, №4. – Б. 7–26.
7. Алиева А.К. *Лингвострановедческие аспекты обучения английскому языку в средней школе // Наука и образование сегодня*. – 2021. – №5 (60). – С. 35–38.
8. Оспанова Ж.А. *Кейс-стади әдісін шет тілі сабағында қолдану ерекшеліктері // Современное образование (Казахстан)*. – 2022. – №2. – С. 42–45.
9. Sadykova G. *Open Educational Resources for Language and Culture Learning: Challenges and Benefits // Education and Science in the 21st Century*. – 2020. – №3 (21). – P. 27–33.
10. Ергожина А.М. *Лингвокультурный подход в обучении иностранному языку // Вестник КазНПУ им. Абая. Серия: Филология*. – 2023. – №2 (80). – С. 121–126.
11. J.E., Ed.D. *Unleashing the Potential of OER: The Advantages and Challenges of Open Learning Materials [Электрондық ресурс] // eLearning Industry*. – 2023. – URL: <https://elearningindustry.com/unleashing-the-potential-of-oer-the-advantages-and-challenges-of-open-learning-materials> (қол жеткізілген күні: 03.03.2025).
12. Perifanou M., Economides A. *MOOCs for Foreign Language Learning: An Effort to Explore and Evaluate the First Practices // INTED2014 Proceedings*. – Valencia, Spain: IATED, 2014. – P. 3561–3570.
13. Mishra M., Dash M.K., Sudarsan D., Santos C.A.G., Mishra S.K., Kar D., da Silva R.M. *Assessment of trend and current pattern of open educational resources: A bibliometric analysis // The Journal of Academic Librarianship*. – 2022. – Vol. 48, №3. – Article 102520.

14. UNESCO. *Forum on the Impact of Open Courseware for Higher Education in Developing Countries: Final Report [Электрондық ресурс]. – 2002. – URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000128515>*

Г.Б. Есетова, И. Бакытжан, Ж.Н. Жамбылова

Карагандинский университет имени академика Е.А. Букетова, Казахстан

Научный руководитель: доцент кафедры теории и методики подготовки по иностранным языкам Есказинова Ж.А.

Способы использования метода кейс-стади и открытых образовательных ресурсов при обучении английскому языку в средней школе через лингвострановедческий материал

Аннотация: В статье рассматриваются способы эффективного использования метода кейс-стади и открытых образовательных ресурсов (ООР) при обучении английскому языку в средней школе с акцентом на лингвострановедческий материал. Авторы подчеркивают значимость культурных реалий, визуальных средств, инклюзивных методов и мотивационных заданий для развития языковой и межкультурной компетенции учащихся.

Ключевые слова: кейс-стади, открытые образовательные ресурсы, лингвострановедческие реалии, межкультурная компетенция, английский язык, средняя школа, методика преподавания.

G.B. Esetova, I. Bakyztzhana, Zh.N. Zhambylova

Karaganda University named after academician E.A. Buketov, Kazakhstan

Supervisor: Associate Professor of the Department of Theory and Methods of Foreign Language Education, J.A. Eskazinova

Applying the Case Study Method and Open Educational Resources to Teach Cultural Realia in Secondary School English Lessons

Abstract: This article explores the effective integration of the case study method and Open Educational Resources (OER) in teaching English in secondary schools, with a focus on linguistic and cultural realities. The authors analyze how culturally relevant scenarios, visual materials, and inclusive teaching practices enhance students' linguistic and intercultural competence. The paper also presents practical examples and learner-centered strategies.

Keywords: case study, open educational resources, cultural realia, intercultural competence, English language, secondary education, teaching methodology.

References

1. Bolat, E., & Turabay, G. (2023). Case study methodology for teaching English as a foreign language. *Scientific Collection «InterConf»*, (172), 92–97.
2. UNESCO. (2012). *Paris OER Declaration 2012* [Electronic resource]. Retrieved from <https://www.unesco.org/en/open-educational-resources> (accessed: 18.05.2025).
3. British Educational Research Association. (2021). *Open educational resources offer promise for more equitable teaching and learning* [Electronic resource]. Retrieved from <https://www.bera.ac.uk>
4. Richards, J. C. (2017). *Curriculum Development in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Nazarbayeva, S. (2020). *Intercultural Communication and Language Education*. Almaty: Rauan.
6. Sarzhanova, G. B., Toleuzhanova, A. T., & Kitibayeva, A. K. (2020). Issues of using the linguocultural component in English lessons. *Science for Education Today*, 10(4), 7–26.
7. Aliyeva, A. K. (2021). Linguocultural aspects of teaching English in secondary school. *Science and Education Today*, 5(60), 35–38.
8. Ospanova, Zh. A. (2022). Features of using the case study method in foreign language lessons. *Modern Education (Kazakhstan)*, (2), 42–45.
9. Sadykova, G. (2020). *Open Educational Resources for Language and Culture Learning: Challenges and Benefits*. *Education and Science in the 21st Century*, 3(21), 27–33.
10. Yergozhina, A. M. (2023). Linguocultural approach in foreign language education. *Bulletin of Abai KazNPU. Series: Philology*, 2(80), 121–126.
11. J.E., Ed.D. (2023). *Unleashing the Potential of OER: The Advantages and Challenges of Open Learning Materials* [Electronic resource]. *eLearning Industry*. Retrieved from <https://elearningindustry.com/unleashing-the-potential-of-oer-the-advantages-and-challenges-of-open-learning-materials> (accessed: 03.03.2025).
12. Perifanou, M., & Economides, A. (2014). *MOOCs for Foreign Language Learning: An Effort to Explore and Evaluate the First Practices*. In *INTED2014 Proceedings* (pp. 3561–3570). Valencia, Spain: IATED.
13. Mishra, M., Dash, M. K., Sudarsan, D., Santos, C. A. G., Mishra, S. K., Kar, D., & da Silva, R. M. (2022). Assessment of trend and current pattern of open educational resources: A bibliometric analysis. *The Journal of Academic Librarianship*, 48(3), Article 102520.
14. UNESCO. (2002). *Forum on the Impact of Open Courseware for Higher Education in Developing Countries: Final Report* [Electronic resource]. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000128515>

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы**. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.